Calle, J.A. 1982. Noctuidos espanoles. Madrid. 430 pp.
Heinicke, W. 1959. Revision der Gattung Apamea Ochs., 1816 (Lp., Noctuidae), 1 Teil. – Deutsch. Ent. Z., N.F. 6:100-111.
Mikkola, K. & Lafontaine, J.D. 1986. A preliminary note on the taxonomy of the Apamea zeta complex, with the first report of A. zeta from Fennoscandia (Lepidoptera, Noctuidae). – Notul. Entomol. 66:91-95.
Mikkola, K. & Goater, K. 1988. The taxonomic status of Apamea exulis (Duponchel) and A. assimilis (Doubleday) in relation to A. maillardi (Geyer) and A. zeta (Treitschke) (Lepidoptera: Noctuidae). – Entomologist's Gazette 39:249-257.
Nordström, F. & Wahlgren, E. 1941. Svenska fjärilar. Stockholm.
Opheim, M. 1959. Apamea (Crymodes Gn.) maillardi Hb. -G in Norway (Lepidoptera, Noctuidae). – Norsk Ent. tidskr. 11:31-35.
Skinner, B. 1984. Colour Identification Guide to Moths of the British Isles. Beccles and London.
South, R. 1977. The Moths of the British Isles, Series I. London (Edition 1961).
Tuxen, S.L. 1956. Taxonomists glossary of genitalia. Köpenhamn.
Varga, Z. 1976. Die Verbreitung und taxonomische Gliederung von Apamea maillardi (Hubner-Geyer) 1834 und A zeta (Treitschke) 1825 (Lep.: Noctuidae) in der Balkanhalbinsel. – Acta Biol. Debrecina 10-11:201-211.
Wolff, N.L. 1971. Lepidoptera – The Zoology of Iceland, Vol. 111, part 45. 193 pp.
Zetterstedt, J.W. 1840. Insecta lapponica. Lipsiae. 1139 pp.

Första katalogen om världens alla nattflyn

Poole, R.W. 1989. *Lepidopterorum Catalogus (New Series), fascicle 118. Noctuidae, parts 1–3.* E.J. Brill/Flora & Fauna Publications, Leiden, New York, København & Köln. 1314 sidor i 3 delar. 28,5 x 22 cm. ISBN 0-916846-45-8. Pris: 950, – DKK (Apollo Bøger). Abonnemang kan tecknas på hela verket genom förlaget: E.J. Brill, Leiden, Holland.

Svårigheterna att få ett samlat grepp över en viss större eller mindre grupp av nattfjärilar på världsbasis har varit (och är!) mycket stora. Dessa svårigheter är kanske en av de viktigare orsakerna till att det fortfarande saknas en samlad systematik för nattfjärilarna, Heterocera. Det kan idag tyvärr inte heller skönjas någon enhetlig systematik för ens de mer kända nattfjärilsgrupperna i palearktis än på åtskilliga år.

Mot denna minst sagt kaotiska situation i världssystematiken framstår detta verk som en stor bedrift. Även om det nu gått drygt fyra år sedan katalogen gavs ut utgör den en sådan "grundbult" för världens nattfjärilsforskare att den verkligen förtjänar att uppmärksammas även här, det är faktiskt lite förvånande att detta inte skett tidigare.

Den nu utkomna volymen om Noctuidae utgör den första katalogen av 118 planerade i serien *Lepidopterorum Catalogus (New Series)* som planeras redovisa fjärilsfaunan på global nivå — en katalog för vardera av de i planeringsskedet 118 accepterade familjerna fjärilar. Man kan utgå från att eventuella ändringar av antalet familjer givetvis påverkar antalet kommande kataloger. Serien publiceras med John B. Heppner som redaktör. Katalogerna kommer att numreras i systematisk ordning och inte i den ordning volymerna ges ut. Kataloger över flera familjer lär vara klara för tryckning. Hur alla små familjer ska hanteras framgår inte klart, men enligt planerna kommer det att krävas 12-15 volymer totalt för att färdigställa verket. Det kommer att ta åtskilliga år att genomföra hela detta arbete.

Lepidopterorum Catalogus publiceras nu som en helt ny serie i förhållande till den ursprungliga katalogserien med samma namn. Originalserien gavs ut under åren 1911-1939, först i Berlin och senare i Haag i Holland. Serien blev aldrig slutförd och det är lätt att se att detta katalogarbete var en produkt av den tid då så många andra storslagna verk om fjärilarna gavs ut. Det skulle alltså dröja ett halvsekel innan någon kände sig manad att återuppta arbetet med att samla nomenklaturen på världsnivå.

Nattflyna, Noctuidae, utgör den avgjort största familjen bland nattfjärilarna. Katalogen omfattar ca 38 000 namngivna arter, underarter och synonymer. Den bygger på en redovisning av alla namngivna släkten (med synonymer) som förtecknas i alfabetisk ordning. Släkte för släkte upptas i alfabetisk ordning alla namngivna arter, underarter och

synonymer. För varje taxa anges originalreferenser samt hänvisningar till avbildningar om sådana finns. Vidare anges i vilka museer typmaterial förvaras liksom kommentarer om typmaterialet förstörts eller försvunnit. I volymen om Noctuidae finns även referenser till larvbeskrivningar och värdväxter. Sådana uppgifter planeras dock inte för kommande volymer. Artförteckningarna upptar de två första delarna, inalles 1013 sidor. I den tredje delen finns en förteckning över alla auktorer med referenser samt ett index för alla upptagna taxa. Katalogen täcker litteratur publicerad till och med år 1984.

Robert W. Poole, nu vid US National Museum of Natural History i Washington, är en mycket erfaren fjärilsforskare och är förmodligen en av få i världen som varit skickade att kunna ta sig an denna veritabla uppgift. Författaren har lagt ner ett enormt arbete för att kunna genomföra detta. Nattflyna omfattar ungefär 40% av hela den kända fjärilsfaunan vilket kan ge ett mått på det arbete som utförts.

Katalogen utgör ingen revision av familjen Noctuidae utan är främst en nomenklatorisk sammanställning av alla publicerade taxa. Åtskilliga synonymiseringar har ändå upptagits i katalogen. Även många namngivna taxa som tidigare synonymiserats men som idag anses representera goda arter finns upptagna och kommenterade. Det framgår i katalogens inledning att arbetet med sådana uppgifter är baserat dels på författarens egna undersökningar och dels på hittills opublicerade nomenklatoriska omkombinationer av material i några av de större museernas samlingar (US National Museum of Natural History, Washington, samt British Museum of Natural History i London). I ca 90 fall har nomenklatoriska ändringar gjorts. Ändringarna har gjorts när tidigare använda namn konstaterats vara yngre homonymer. För våra nordiska förhållanden har detta kommit att gälla den i södra Finland sällsynt förekommande *Euchalcia modesta* (Hübner, 1786) som istället erhållit namnet *E. modestoides* (Poole, 1989).

Största möda har säkerligen lagts ner på att göra katalogen så komplett som möjligt. Emellertid har jag utan större ansträngning hittat sex arter från Tibet som saknas i katalogen och som publicerats mellan 1982 och 1984 i kinesiska tidskrifter. Även om dessa säkert inte är mer än mer enstaka undantag måste ändå konstateras att katalogen inte är 100%-igt komplett, i varje fall inte för åren närmast 1984. Kanske har litteraturgenomgångarna gjorts olika långt för olika källor.

Man hade givetvis önskat att katalogen kunnat baseras på en systematisk uppställning mer i form av en regelrätt checklista. Av det som sagts i inledningen framgår emellertid att detta under överskådlig tid inte kan vara annat än önskedrömmar — kunskapsbristerna om världsfaunan är alltjämt så omfattande att en systematisk förteckning bara skulle te sig som en konstlad och därtill sannolikt till största delarna rent felaktig konstruktion. Tiden är således långt ifrån mogen för att kunna ordna världens nattflyn systematiskt. Emellertid är katalogen upplagd i en databas så revideringar för framtida supplement eller revisioner är lätta att ta fram enligt redaktören. Åtskilligt har ju redan hänt i litteraturen på de 10 år som nu gått och som inte täcks in av katalogen. För den som har specialintressen för någon eller några grupper låter sig ju detta lätt korrigeras genom kompletterande litteratursök av de senare årgångarna av t ex Zoological Records.

Det är nog inte uteslutet att en och annan utförd omkombination inte kommer visa sig hålla vid närmare granskningar och man kan väl möjligen undra hur säker författaren varit när han införde dem. Det är ju närmast en omöjlighet att kunna hela världsfaunan så något fel här kan knappast anföras som kritik mot katalogen. I detta omfattande verk kan man även förvänta sig att ett och annat stavfel smugit sig in. Jag har också lyckats hitta några enstaka men de förefaller vara mycket få vad gäller art- och släktesnamnen. Något fler felaktigheter har letat sig in även när det gäller typlokalers namn eller årtalen för namngivningen, sådant klarar den intresserade läsaren emellertid ut på egen hand och det påverkar givetvis inte alls helhetsintrycket av verket.

Katalogen kommer med all säkerhet stimulera seriösa entomologer världen över att börja bringa reda i världssystematiken av denna fascinerande grupp nattfjärilar. Även om ett sådant arbete kommer att ta åtskilliga år kanske man kan börja skönja ett hopp tack vare detta verk. Det är sammanfattningsvis en veritabel milstolpe inom lepidopterologin som har publicerats och precis som det sägs i förordet av John Heppner "Det kommer att utgöra ett av de förnämsta hjälpmedlen för både museispecialister och för aktiva entomologer och utgöra en referens till namnen inom Noctuidae och deras grundläggande litteratur". Mer behöver inte sägas.

Nils Hydén